

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Hans Van Loo, dierenarts op de Buitenpraktijk van de Universiteit Gent in Merelbeke, en Jan Dijkhuizen van De Graafschap dierenartsen uit Vorden wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Antibioticagebruik volgens bedrijfsbehandelplan

'Wat is dat nu met die eerste-, tweede- en derdekeusmedicijnen?', vroeg de veehouder me tijdens het actualiseren van het bedrijfsbehandelplan (BBP) op zijn bedrijf. 'En wat mag ik dan nu zelf toedienen en op voorraad hebben?'

Ik realiseerde me dat wat voor dierenartsen dagelijks vertrouwd is, voor veehouders niet altijd zo klip en klaar is. Met een BBP is in ieder geval op elk bedrijf duidelijk welk diergeneesmiddel waarbij, hoeveel en hoe lang gebruikt dient te worden.

Op een BBP staan geen derdekeusantibiotica, die zijn slechts in zeer uitzonderlijke individuele gevallen en na laboratoriumonderzoek voor korte tijd toepasbaar. Het BBP bevat bijna geen tweedekeusmiddelen. Enkel bij mastitis graad II en zeker bij een ernstige mastitis, graad III, is de gekozen injector vaak een tweedekeusantibioticum. Mits vermeld in het BBP, is het gebruik van een tweedekeusantibioticum bij mastitis zonder extra administratie.

In bepaalde andere ziektegevallen waarbij gebleken is dat de eerstekeusantibiotica op dat bedrijf onvoldoende werkzaam zijn, gedurende een termijn van drie maanden, kan een tweedekeusantibioticum op het BBP staan. Er moet dan in het bedrijfsgezondheidsplan (BGP) hierover een aantekening staan. Ook moet er bij iedere behandeling mail- of whatsapp-overleg met de dierenarts zijn. Nadat hij dit allemaal had aangehoord, verzuchtte de veehouder: 'Nou, dat vooroplopen in Europa vergt heel wat administratie.'

De medische term **eerste, tweede en derde keus**

Antibiotica zijn, afhankelijk van hun werkzame stof(fen), ingedeeld in drie categorieën: zo zijn er eerste-, tweede- en derdekeusantibiotica.

Eerstekeusantibiotica zijn bewezen werkzaam, veroorzaken weinig resistentie en hebben vaak een smal werkingsspectrum. Bij voorkeur worden deze eerstekeusantibiotica gebruikt en zij mogen in het bedrijfsbehandelplan (BBP) opgenomen worden.

Tweedekeusantibiotica hebben door hun wat bredere spectrum meer negatieve effecten op de 'gezonde' bacteriën. Resistentie hiertegen heeft dan ook grotere effecten. Met uitzondering van mastitisinjectoren, die vaak uit een combinatie van antibiotica be-

staan, mogen deze tweedekeusantibiotica slechts bij uitzondering en onder extra voorwaarden door de veehouder toegediend worden. De te behandelen dieren dienen in zo'n geval ook eerst door een dierenarts onderzocht te zijn.

Derdekeusantibiotica zijn middelen die van kritisch belang zijn in de humane gezondheidszorg en mogen niet meer in de diergeneeskunde gebruikt worden, tenzij via een bacteriologisch onderzoek (BO) en gevoeligheidstest aangetoond is dat er geen alternatieven zijn. Zo'n middel mag alleen bij zo'n individueel dier ingezet worden. Deze regelgeving geldt vooralsnog enkel in Nederland, in Duitsland en in de Scandinavische landen.